

РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Малєєва Т.Є., Лозбень Т.С. (Харків)

В останні роки питання застосування нових інформаційних технологій стає все більш актуальним. Під застосуванням нових інформаційних технологій розуміють не лише використання сучасних технічних засобів, але й запровадження нових форм та методів викладання іноземних мов і новий підхід до процесу навчання в цілому.

Аналіз найперспективніших напрямків розвитку сучасних засобів інформаційних технологій показав збільшення ролі електронних засобів навчання на всіх ступенях навчально-виховного процесу освіти. Комплексне використання можливостей сучасних засобів навчання сприяє динамічності, інтенсифікації процесу навчання, його новизні, більшій індивідуалізації і диференціації, варіативності учбової діяльності і, зокрема, цілеспрямованій інтеграції різних видів діяльності, що дозволяє по-новому організувати взаємодію всіх суб'єктів навчання. В інформатизації освіти виділяється новий напрямок сучасних засобів навчання – інтерактивні засоби.

Ще зовсім недавно навчання іноземних мов базувалося на традиційному підході, який полягає в повідомленні викладачем суми теоретичних знань і вироблення у студентів вмінь та навичок з дисципліни, що вивчається. В умовах аудиторної форми навчання викладач не завжди має можливість приділити належну увагу кожному студенту, саме тому багато з них втрачають мотивацію і зацікавленість до навчання, що призводить до суттєвого зниження рівня їхніх знань, умінь та навичок. Тому однією з основних задач викладача є активізація діяльності кожного студента в процесі навчання, створення ситуації для їхньої творчої активності. У зв'язку з цим використання комп'ютера та мультимедійних засобів допомагає реалізувати персонально-орієнтований підхід до навчання, забезпечує індивідуалізацію і диференціацію з урахуванням особливостей студентів, їхнього рівня знань.

Програмне забезпечення, що існує сьогодні, таке як електронний підручник, тренажер, програма електронного тестування, комп'ютерні моделі аналізу і оцінювання знань, дозволяє виводити на екран комп'ютера інформацію у вигляді тексту, звуку, видеозображення, ігор. Навчання за допомогою комп'ютера надає можливість організувати самостійну роботу кожного студента. Підбір програм для навчання залежить, перш за все, від поточного навчального матеріалу, рівня підготовки студентів та їхніх можливостей.

Сфера застосування комп'ютера у навчанні іноземних мов є надзвичайно широкою, тому що його використання забезпечує студентам можливість роботи в інтерактивному середовищі навчання, крім того комп'ютер може бути ефективно використаний для наочного уявлення мовного матеріалу, розширення словникового запасу і знайомства з новими зразками висловлювань, візуалізації і покращення запам'ятовування конструкцій мови, що вивчається, взаємозв'язків

між мовними конструкціями, тренінгу визначених вмінь та навичок. Дані особливості підключають до вивчення матеріалу у студента додаткові типи пам'яті та почуттів.

Робота з комп'ютером не тільки сприяє підвищенню інтересу до навчання, але й дає можливість регулювати постановку навчальних завдань за ступенем їхньої важкості, заохочування правильних рішень. Крім того, комп'ютер дозволяє цілком усунути одну з найважливіших причин негативного ставлення до навчання – неуспіх, обумовлений нерозумінням матеріалу, тому що студенту надана можливість використовувати різноманітні довідкові посібники і словники. Працюючи на комп'ютері, студенти отримують можливість довести вирішення завдання до кінця, спираючись на необхідну допомогу.

Використання комп'ютера дозволяє не тільки суттєво підвищити ефективність навчання, але й стимулювати у студентів бажання до подальшого вивчення іноземних мов. Крім того, важко переоцінити роль комп'ютера, як засобу здійснення контролю за роботою студента з боку викладача.

ZU EINIGEN PROBLEMEN DES SPRACHWANDELS

Marachowskaja I.G., Tscherkassowa T. N. (Charkiw)

Die Sprache unterliegt einem ständigen Wandel. Die Bedeutung der Wörter verändert sich im Laufe der Zeit. Wörter, die in den 50er-60er Jahren des vorigen Jahrhunderts in der Alltagssprache mit einer eindeutigen Bedeutung gesprochen wurden, bedeuten heute etwas völlig anderes. Regionale Unterschiede und Dialekte spielen dabei nicht die letzte Rolle und sind bei der Behandlung der untersuchten Frage zu berücksichtigen. So spricht man z.B. in Bayern anders als in Sachsen. Daraus ergibt sich die Frage, welche Faktoren den Sprachwandel bestimmen. Zu dieser Frage gibt es mehrere Antworten.

Ein entscheidender Erfinder und Verbreiter der neuen Wortbedeutungen ist das Fernsehen. Besonders betrifft das die Jugendsendungen, die bewusst die Jugendsprache formieren. Im Rundfunk oder Fernsehen, indem der Moderator eine Sendung gestaltet, wird die breite Öffentlichkeit mit dem "ungewöhnlichen" Gebrauch der Wörter bekannt gemacht; zu dem Neugebrauch alter Wörter werden Kommentare gegeben. Nicht alle der dort neu eingebrachten Wörter werden zum Bestandteil der Sprache. Viele verschwinden nach einiger Zeit wieder, doch manche bleiben im Sprachgebrauch. Alexandra Ziegler führt ein Beispiel aus der Jugendsprache an: Das Wort „spacig“ (von „space“ – Weltraum). Dieses Wort wurde zwei Jahre nicht nur in der Jugendsprache, sondern auch in der Alltagssprache gesprochen. Heute ist es aus der Sprache verschwunden.

Viele Wörter kommen in die deutsche Sprache aus dem Englischen bzw. dem Amerikanischen. Das bekannteste Beispiel ist das Wort „cool“. Das Wort hat im Englischen die Bedeutung „kühl“. Aber man benutzte es, um einen schönen, tollen, guten Sachverhalt zu beschreiben. So ist eine Exkursion nicht schön oder gut gewesen,

sondern „cool“. Dieses Wort wird schon seit über zehn Jahren Bestandteil der Jugendsprache und wird auch in der regulären Sprache immer häufiger benutzt. Die Bedeutung wird oft in ähnlicher Weise auf die Menschen übertragen. Man sagt: „Er ist ein cooler Typ.“

Besonders erlebt die sogenannte Jugendsprache Bedeutungswandel und Lehnworte aus dem Amerikanischen in großer Geschwindigkeit. Unter dem Begriff „die Jugendliche“ versteht man in der BRD Kinder und junge Leute zwischen 13 und 25 Jahre. Das hohe Alter der Jugendlichen erklärt sich durch die „Verlängerung der Jugendzeit durch das Studium.“

Warum sprechen Jugendliche eine andere Sprache als Erwachsene? Die Antwort auf diese Frage liegt auf der Hand. In der Zeit, in der sich ein Kind zu einem Erwachsenen entwickelt, ist es für Jugendliche wichtig, sich von Erwachsenen, insbesondere von den Eltern, abzugrenzen. Eine Möglichkeit, dies zu tun, besteht darin, eine „andere“ Sprache zu sprechen.

Jugendsprache wird durch Jugendliche gemacht. Sie entwickelt sich durch Wortschöpfungen einzelner Jugendlichen. So z.B. das Wort „Brazz“ wurde durch einen Gymnasiasten ausgedacht. Dieses Wort ist vieldeutig: man kann damit extreme Ereignisse, Menschen, Empfindungen oder Dinge beschreiben. Doch hat dieses Wort, weil es von den Schülern einer Schule gebraucht wurde, nur regionale Bedeutung.

Weitere Quelle der sogenannten Jugendsprache sind die Jugendsendungen, die bewusst diese Sprache moderieren.

Einige Wörter der Jugendsprache integrieren in den Sprachwortschatz, werden ein Teil dessen so, dass sie fortbestehen und mit der Zeit zum Bestand der regulären Sprache werden. Ein Beispiel hierfür ist das Wort „Chaot“. Dieses Wort beschreibt einen unorganisierten Menschen. Es stammt aus der Jugendsprache der 50-er Jahre, ist aber heute fest in der regulären Sprache verankert.

Zum Schluss einige Beispiele aus der Jugendsprache, die allgemein gebraucht werden (nach Alexandra Ziegler):

total abgefahren - *sehr gut, schön* - z.B. *Das Kleid ist total abgefahren.*

geil - *sehr gut, schön* - z.B. *geile Schuhe*

Lack - *in Ordnung* - z.B. *Bei dir ist alles im Lack.*

ultra- - *sehr; cool* - *schön, toll, gut* - z.B. *dein Freund ist ultracool.*

chatten (kommt aus Internet) - *reden, plaudern*

labern - *reden, sinn- und ziellos schwätzen* - z.B. *Mit dir kann man gut labern.*

great - *großartig* - z.B. *Die Party war echt great.*

К ВОПРОСУ О ВАЖНОСТИ УПОТРЕБЛЕНИЯ РЕЧЕВЫХ СТЕРЕОТИПОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ

Матюхина Ю.В. (Харьков)

При изучении иностранного языка одним из важных этапов является обучение диалогической речи, коммуникативным умениям, необходимым для

человека как члена общества. Актуальность данной темы обусловлена особой социальной значимостью диалогической речи в межличностной коммуникации, интересом к проблематике речевого воздействия в современной методике, педагогике и лингвистике [1]. Несмотря на то, что диалогическая речь сложнее монологической как с точки зрения напряженности внимания, так и с точки зрения употребления речевых образцов, тем не менее при обучении устной речи предпочтение следует отдать диалогической речи.

Диалогическая речь всегда экспромтна, её успех зависит от уровня развития речевых навыков говорящих, от сформированности у них операций автоматизированного отбора языковых средств, нужных в данный момент для построения реплики диалога. Обучение диалогической речи на всех этапах должно сводиться не столько к вопросно-ответным репликам, где отдельные диалогические единства не всегда между собой логически связаны, сколько к обучению естественному диалогу. При формировании лексических и грамматических навыков важно не просто добиваться автоматизма в построении предложения с данным языковым материалом, а формировать связи между ситуацией, речевым замыслом и соответствующими речевыми стереотипами (разговорными формулами, коммуникативными клише, „индикаторами“ речевой коммуникации [2, с. 98]), являющихся своеобразной „смазкой“ в функционировании механизма общения и придающими диалогу более живой и естественный характер. Функциональная многозначность коммуникативных формул велика и постоянно изменяется в зависимости от социальных и индивидуальных факторов ведения коммуникации.

Одна из основных задач преподавателя состоит в умении представить диалог во всем его разнообразии и его естественной форме, дать студентам понять, что речь может быть живой и по-настоящему диалогической, если в содержание реплик будут включаться такие речевые стереотипы как приветствия (*Hie! Hello! Glad to see you! Good morning!*), прощания (*Bye! See you! So long!*), заполнители пауз (*You are right! Absolutely true!*), выражения благодарности (*Thank you so much! You've been very helpful!*), уверенности, оценка факторов и т.д. Для успешного протекания диалога необходимо обучать употреблению речевых формул-стереотипов, подтверждающих, что информация принимается и канал связи действует (*That's it! Sure! Right you are! It is true!* и т.д.). В естественном диалоге между репликами собеседников практически не бывает разрыва во времени, а плавность беседы достигается благодаря сложным процессам, протекающим в оперативной памяти. При обучении диалогической речи надо стремиться к тому, чтобы диалог протекал плавно; внимание собеседников должно распределяться между тем, что говорит партнер и что сказать ему в ответ. Если к окончанию реплики собеседника ответная реплика еще не четко оформлена, но идея ответа ясна, необходимо обучать студентов использовать различные заполнители пауз (*you see, you know, well, hm*).

Таким образом, построение диалога как целостного речевого произведения возможно в случае овладения студентами определенными речевыми